

รายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันการศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อวิชา	
ภาษาไทย	๖๐๒ ๓๑๔ พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย
ภาษาอังกฤษ	๖๐๒ ๓๑๔ Buddhism and Thai wisdom
๒. จำนวนหน่วยกิต	
๒ หน่วยกิต	บรรยาย - ศึกษาด้วยตนเอง : ๓-๐-๖ ชั่วโมง/สัปดาห์
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	
๓.๑ หลักสูตร	พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)
๓.๒ ประเภทรายวิชา	วิชาเลือก
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน	
๔.๑ อาจารย์ผู้รับผิดชอบ	พระราชรัตนาลงกรณ์,ดร.
๔.๒ อาจารย์ผู้สอน	ดร.สมเดช นามเกตุ
๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน	
ภาคการศึกษาที่ ๒ /๒๕๖๐	
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)	
ไม่มี	
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisite) (ถ้ามี)	
ไม่มี	
๘. สถานที่เรียน	
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย	
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชา	
วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐	

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

<p>๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา</p> <p>๑. เพื่อให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในสรรพวิทยาการที่มีอยู่ในพระไตรปิฎก ซึ่งมีใช่เรื่องราวทางศาสนา</p> <p>๒. เพื่อให้สามารถประสานองค์ความรู้ในศาสตร์สมัยใหม่ต่างๆ กับองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาในพระไตรปิฎกได้อย่างบูรณาการ</p> <p>๓. เพื่อให้นิสิตมีแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยร่วมกับศาสตร์แขนงต่างๆ</p>
<p>๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา</p> <p>เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของนิสิตในการนำประเด็นที่น่าสนใจในศาสตร์ต่างๆ มาวิเคราะห์พร้อมทั้งนำแนวคิดและวิธีการในการประยุกต์และบูรณาการพระพุทธศาสนาไปใช้ในการเขียนบทความทางวิชาการและทำวิทยานิพนธ์</p>

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

<p>๑. คำอธิบายรายวิชา</p> <p>ศึกษาหลักธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีความสัมพันธ์กับภูมิปัญญาไทย ในด้านประวัติศาสตร์ปรัชญาความเชื่อ จาริตประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นต้นโดยวิเคราะห์บทความและอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อภูมิปัญญาไทย</p>						
<p>๒. จำนวนชั่วโมงต่อภาคการศึกษา</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>บรรยาย</th> <th>การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน</th> <th>การศึกษาด้วยตนเอง</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>บรรยาย ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา</td> <td>-</td> <td>มอบหมายงานให้ไปศึกษาด้วยตนเอง ๙๐ ชั่วโมง</td> </tr> </tbody> </table>	บรรยาย	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง	บรรยาย ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	-	มอบหมายงานให้ไปศึกษาด้วยตนเอง ๙๐ ชั่วโมง
บรรยาย	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง				
บรรยาย ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	-	มอบหมายงานให้ไปศึกษาด้วยตนเอง ๙๐ ชั่วโมง				
<p>๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล</p> <p>อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มตามความต้องการ ๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์</p>						

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

<p>๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Moral and Ethics)</p> <p>๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา</p> <p>ผลิตบัณฑิตทางพระพุทธศาสนาที่มีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถให้บริการงานวิชาการแก่สังคม มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้เทียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรมด้วยหลักการทางพระพุทธศาสนา</p>

๑.๒ วิธีการสอน

- บรรยายถึงคุณของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมนานาประการ เพื่อให้สามารถนำความรู้ทางพระพุทธศาสนาประสานกับภูมิปัญญาไทย มาแก้ปัญหาสังคมในหลากหลายรูปแบบ
- บรรยายถึงคุณของการนำความรู้ทางพระพุทธศาสนาประสานกับศิลปวัฒนธรรมเป็นผู้นำในชุมชนมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นรูปธรรมคือ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามคลองธรรมได้จริง
- บรรยายในแง่ของการซื่อสัตย์ในการเขียนงานทางวิชาการพร้อมยกตัวอย่างของความซื่อสัตย์ ต่อการทำงานของนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งการอ้างอิงข้อมูลทางวิชาการอย่างถูกต้อง
- เน้นสอนให้ตระหนักถึงความตรงต่อเวลา ความมีระเบียบวินัยในการเข้าชั้นเรียน รวมถึงการแต่งกายให้เรียบร้อยเหมาะสมกับมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา การไม่ส่งเสียงรบกวนเพื่อนร่วมชั้น รวมทั้งมีวินัยในการส่งงานที่ได้รับมอบหมาย
- เน้นให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย เช่น สามารถนำความรู้ในด้านความรู้ ความเชื่อ มาอธิบายคำสอนทางพระพุทธศาสนาได้อย่างสอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผล

๑.๓ วิธีการประเมินผล

- ประเมินจากการนำความรู้ในศาสตร์สมัยใหม่ มาอธิบายคำสอนทางพระพุทธศาสนาได้อย่างสอดคล้องและเป็นเหตุเป็นผล
- ประเมินจากงานเขียนที่มีการอ้างอิงจากแหล่งที่มาของข้อมูลตามหลักจรรยาบรรณทางวิชาการ
- ประเมินพฤติกรรม และมารยาทในชั้นเรียน ตลอดถึงการแต่งกายที่เหมาะสม ซึ่งเป็นไปตามวัฒนธรรมองค์กร
- ประเมินจากการมีส่วนร่วมในการเสวนา การส่งงานและการนำเสนองานที่ได้รับมอบหมาย

๒. ด้านความรู้ (Knowledge)**๒.๑ ความรู้ที่ต้องได้รับ**

มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการพัฒนาวิชาการสมัย สามารถพัฒนานวัตกรรมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ สร้างองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาองค์กรเพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคมในด้านวิชาการพระพุทธศาสนาได้

๒.๒ วิธีการสอน

- บรรยายภาพรวมสรรพศาสตร์ทางโลกและหลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎก
- แนะนำวิธีบูรณาการ/ประยุกต์พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่
- แนะนำเทคนิคการเขียนงานตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด
- การบรรยายโดยอาจารย์พิเศษ
- มอบหมายงานรายบุคคล / รายกลุ่ม

<p>๒.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินจากการเขียนรายงาน การคิดวิเคราะห์ และความสามารถในการบูรณาการหรือประยุกต์หลักการและแนวคิดศาสตร์สมัยใหม่มาอธิบายหลักพุทธธรรม เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม - ประเมินจากการนำเสนอผลงาน การใช้สื่อเทคโนโลยีและการอภิปราย
<p>๓. ทักษะทางปัญญา</p>
<p>๓.๑ ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา</p> <p>สามารถใช้ความรู้ทางทฤษฎีและปฏิบัติในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เน้นการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานที่เป็นจริง</p> <p>สามารถสืบค้นข้อมูลผลงานวิจัย สิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย สังเคราะห์และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาความคิดใหม่ๆ</p> <p>๓.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มอบหมายงานให้นักศึกษาสืบค้นหลักฐานที่มีความซับซ้อน สามารถเชื่อมโยงกับพระไตรปิฎกและงานของนักวิชาการศาสนาได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น - ให้นักศึกษาจับประเด็นสำคัญของแนวคิดของศาสตร์สมัยใหม่เชื่อมโยงกับพระพุทธศาสนา นำสู่การแก้ปัญหาสังคม - ค้นคว้าค้นคว้า ตำรา หนังสือ เอกสาร และแหล่งความรู้อื่นด้วยตนเองได้ เพื่อประโยชน์ในการร่วมอภิปรายในชั้นเรียน และการนำข้อมูลที่นำมาเขียนเป็นบทความ / รายงาน นำสู่ความสามารถในการเขียนงานวิทยานิพนธ์ <p>๓.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินจากความสามารถในการนำข้อมูลที่สืบค้นมาคิดวิเคราะห์ จับประเด็น จัดหมวดหมู่และสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ - ประเมินจากความสามารถในการนำหลักพุทธธรรมเชื่อมโยงกับศาสตร์สมัยใหม่มาใช้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง - ประเมินจากความเป็นเอกภาพ สัมพันธภาพและสารัตถภาพของงานเขียนถูกต้องตรงประเด็นและการอ้างอิงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ เป็นไปตามหลักวิชาการ
<p>๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p>
<p>๔.๑ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา</p> <p>สามารถสื่อสารกับกลุ่มคนหลากหลายและสามารถสนทนาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ความรู้ในศาสตร์มาชี้นำองค์กร แก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน และเสริมสร้างทัศนคติที่ดีแก่ตนเองและผู้อื่น</p>

<p>๔.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ให้นิสิตสนุกกับการเรียน เกิดความไว้วางใจ นำไปสู่การกล้าแสดงออกและซักถาม - มอบหมายงานให้ทำเป็นทีม ไม่เฉพาะต่อเพื่อนร่วมห้อง แม้ต่างห้อง ต่างชั้นปี ก็เป็นไปด้วยความสร้างสรรค์และประสานไมตรี <p>๔.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินจากพฤติกรรมของนิสิตในการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมในการเสวนาในชั้นเรียน - เมื่อมีปัญหาการเรียน การเขียนรายงาน การตั้งหัวข้อ แม้ปัญหาส่วนตัว นิสิตกล้าที่จะเข้าปรึกษาผู้สอน - ประเมินจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของบัณฑิตวิทยาลัยและของมหาวิทยาลัย
<p>๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p>
<p>๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา สามารถสื่อสารด้านการพูด การอ่าน การฟัง การเขียน และการนำเสนอ และสื่อสารกับกลุ่มบุคคลต่างๆ ทั้งในวงการวิชาการและวิชาชีพ รวมถึงชุมชนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม</p> <p>๕.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - บรรยายเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ทั้งจากหนังสือและเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยแนะนำการเข้าถึง web site งานวิจัย วิทยานิพนธ์ออนไลน์ และแนะนำให้สืบค้นด้วยตนเอง - มอบหมายงานให้ค้นคว้าและนำเสนอด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม <p>๕.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - จากการนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและรูปเล่มของรายงาน

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมิน

๑. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนการสอน / สื่อที่ใช้	ผู้สอน
๑	แนะนำรายละเอียด / กิจกรรมการเรียนการสอน	๓	บรรยายด้วย power point และเอกสารประกอบการบรรยาย	ดร.สมเดช นามเกตุ
๒	ภาพรวมสรรพศาสตร์ทางโลก	๓	- บรรยายด้วย power point - เอกสารประกอบการบรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	ดร.สมเดช นามเกตุ

๓	วิธีบูรณาการพระพุทธศาสนากับ ภูมิปัญญาไทย	๓	- บรรยายด้วย power point - เอกสารประกอบการ บรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	ดร.สมเดช นามเกตุ
๔	หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎก / ความรู้เรื่องเอกภพ	๓	- บรรยายด้วย power point - เอกสารประกอบการ บรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	ดร.สมเดช นามเกตุ
๕	พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม	๓	- บรรยายด้วย power point - เอกสารประกอบการ บรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	ดร.สมเดช นามเกตุ
๖	พระพุทธศาสนากับความเชื่อ	๓	บรรยายด้วย power point - เอกสารประกอบการ บรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	ดร.สมเดช นามเกตุ
๗	พระพุทธศาสนากับจารีต ประเพณี	๓	บรรยายด้วย power point - เอกสารประกอบการ บรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	ดร.สมเดช นามเกตุ
๘	พระพุทธศาสนากับศิลปะ	๓	บรรยายด้วย power point - เอกสารประกอบการ บรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	ดร.สมเดช นามเกตุ
๙	พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมใน ท้องถิ่น	๓	บรรยายด้วย power point - เอกสารประกอบการ บรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	ดร.สมเดช นามเกตุ
๑๐	พระพุทธศาสนากับวิเคราะห์ บทบาทอิทธิพลของ พระพุทธศาสนาในภูมิปัญญาไทย	๓	บรรยายด้วย power point - เอกสารประกอบการ บรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	ดร.สมเดช นามเกตุ

๑๑	พระพุทธศาสนากับ พระพุทธศาสนากับวิเคราะห์ บทบาทอิทธิพลของ พระพุทธศาสนาในภูมิปัญญาไทย	๓	บรรยายด้วย power point - เอกสารประกอบการ บรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	ดร.สมเดช นามเกตุ
๑๒	พระพุทธศาสนากับ พระพุทธศาสนากับวิเคราะห์ บทบาทอิทธิพลของ พระพุทธศาสนาในภูมิปัญญาไทย	๓	บรรยายด้วย power point - เอกสารประกอบการ บรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	ดร.สมเดช นามเกตุ
๑๓	นิตินำการเสวนา /อาจารย์และนิตินำร่วมกัน อภิปราย	๓	นำเสนอด้วย power point - เอกสารประกอบการ บรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	ดร.สมเดช นามเกตุ
๑๔	นิตินำการเสวนา /อาจารย์และนิตินำร่วมกัน อภิปราย	๓	นำเสนอด้วย power point - เอกสารประกอบการ บรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	ดร.สมเดช นามเกตุ
๑๕	นิตินำการเสวนา /อาจารย์และนิตินำร่วมกัน อภิปราย	๓	นำเสนอด้วย power point - เอกสารประกอบการ บรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	ดร.สมเดช นามเกตุ
๑๖	นิตินำการเสวนา /อาจารย์และนิตินำร่วมกัน อภิปราย	๓	นำเสนอด้วย power point - เอกสารประกอบการ บรรยาย - วิเคราะห์แสดงความคิดเห็น	นิตินำการเสวนา โท

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

แผนการประเมินผลการเรียนรู้			
ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัดส่วนที่ประเมิน	สัดส่วนของผลการประเมินผล
๑.๑, ๑.๒, ๑.๓,	- การเข้าชั้นเรียน	ตลอด	๒๐%

๔.๑, ๔.๓	- การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	ภาคการศึกษา	
๑.๒, ๒.๑, ๒.๒, ๓.๑ ๓.๒, ๔.๒, ๕.๑, ๕.๒	- การประยุกต์ / บูรณาการหลักพุทธธรรมได้ เหมาะสม - การนำเสนอผลงานเป็นรายบุคคล/รายกลุ่ม	สัปดาห์ที่ ๑๓-๑๖	๓๐%
๑.๒, ๑.๓, ๒.๒, ๒.๓ ๓.๑, ๓.๒, ๓.๓, ๕.๑	- การเขียนรายงาน / การอ้างอิงตามหลักวิชาการ และการจัดทำรูปเล่ม	๑๖	๕๐ %

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

<p>๑. หนังสืออ่านเสริมและอ่านประกอบ</p> <p>ขนิษฐา จิตชินะกุล, ผศ. คติชนวิทยา. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์, ๒๕๔๕.</p> <p>จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. สังคมวิทยาศาสนา. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา, ๒๕๒๕.</p> <p>ชม ภูมิภาค, รศ. การศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ เล่ม ๑-๓. กรุงเทพฯ : สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย, ๒๕๓๑.</p> <p>ชัยพฤกษ์ เพ็ญวิจิตรง. พุทธศาสตร์กับวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๓๙.</p> <p>_____. ศาสตร์แห่งจักรวาล เล่ม ๑. กรุงเทพฯ : บริษัท เคล็ดไทย, ๒๕๔๒.</p> <p>ดวงเดือน พันธุมนาวิน. ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๙.</p> <p>เดวิด คินส์ลีย์. นิเวศวิทยากับศาสนา. สภาวรรณ ศุภมันตรา แพล. กรุงเทพฯ : บริษัท แพลนพริ้นท์ติ้ง จำกัด, ๒๕๕๑.</p> <p>ทินพันธุ์ นาคะตะ, ศ.ดร. พุทธธรรมกับวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : หจก.สหายบล็อกและการพิมพ์, ๒๕๔๒.</p> <p>_____. พระพุทธศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๙.</p> <p>บุญทัน ดอกไธสง, ดร. การบริหารเชิงพุทธ (กระบวนการทางพฤติกรรม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๒๘.</p> <p>บุญศักดิ์ แสงระวี. วิวัฒนาการของสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทตาดตา พับลิเคชั่น, ๒๕๔๘.</p> <p>ปัญญานันโท. พระพุทธะกับวิทยาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พรมายด์, ๒๕๕๑.</p> <p>พร รัตนสุวรรณ. พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิญญาณ, ๒๕๓๖.</p> <p>พระครูโสภณปริยัติสุธี (ศรีบรรดร ธีระมโฆ). รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.</p> <p>พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). พุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๖.</p> <p>_____. มหาวิทยาลัยกับงานวิจัยทางพระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลง</p>

- กรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). การแพทย์แนวพุทธ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๑.
- _____ . ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก หมวดพุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, ๒๕๔๒.
- _____ . ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก หมวดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, ๒๕๔๒.
- _____ . ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก หมวดศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, ๒๕๔๓.
- _____ . ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก หมวดสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, ๒๕๔๓.
- _____ . นิติศาสตร์แนวพุทธ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๓๙.
- _____ . พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.
- _____ . พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.
- _____ . พุทธวิธีการสอน. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๙.
- _____ . พุทธศาสนกับการแนะแนว. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา, ๒๕๔๒.
- _____ . รัฐศาสตร์เพื่อชาติและรัฐศาสตร์เพื่อโลก. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์สวย จำกัด, ๒๕๔๗.
- _____ . ศิลปศาสตร์แนวพุทธ. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๕๑.
- _____ . เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๓๘.
- _____ . สลายความขัดแย้ง-นิติศาสตร์-รัฐศาสตร์-เศรษฐศาสตร์ แนวพุทธ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๖.
- _____ . สุขภาวะองค์กรรวมแนวพุทธ. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ : บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๕๑.
- พระธรรมโมลี (สมศักดิ์ อุปสโม). งานวิจัยการศึกษาเชิงวิเคราะห์พระคาถาธรรมบท. นครปฐม : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- พระราชธรรมนิเทศ (ระบบ วิฑูญาโณ). ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒.
- พระศรีปริยัติโมลี (สมชัย กุศลจิตโต). พุทธทัศน์ร่วมสมัย (Contemporary Buddhist Vision). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

พระอาจารย์มหาบุญมี มาลาวชิโร. **พุทธบริหาร: สู่สุดยอดนักบริหารผู้ทรงภูมิ ที่ถูกน้องรักและเทิดทูนอย่างจริงใจ.** กรุงเทพฯ : บริษัท ธิงค์ ปียอนด์ บุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๕๓.

พระอุตรคณาธิการ (ชวินทร์ สระคำ). **ประวัติศาสตร์พุทธศาสนาในอินเดีย.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

_____ และ รศ.ดร.จำลอง สารพัดนึก. **พจนานุกรม บาลี-ไทย สำหรับนักศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : บริษัทประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง จำกัด, ๒๓๓๘.

พัฒน์ เพ็งผลา. **ประวัติวรรณคดีบาลี.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๘.

ภัทรพร สิริกาญจน (บรรณาธิการ). **ความรู้พื้นฐานทางศาสนา.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.

มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย. **สรรพศาสตร์ในพระไตรปิฎก.** ม.ป.ท., ม.ป.ป.

มัลลิกา คณารักษ์, รศ. **คติชนวิทยา ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์, ๒๕๕๐.

ระวี ภาวิไล,ศ.ดร. **โลกทัศน์ ชีวทัศน์ เปรียบเทียบวิทยาศาสตร์กับพระพุทธศาสนา.** กรุงเทพฯ : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๓.

ว.วชิรเมธี. **ธัมมิกประชาธิปไตย.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์, ๒๕๕๐.

_____ . **ธัมมิกเศรษฐศาสตร์.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์, ๒๕๕๐.

_____ . **DNA ทางวิญญาณ การเวียนว่ายตายเกิดตามหลักพุทธศาสนาและวิทยาศาสตร์.** กรุงเทพฯ : บริษัท เนชั่น มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด(มหาชน), ๒๕๔๕.

_____ . **สันติมรรคา เพื่อสันติประชาธิปไตย.** กรุงเทพฯ : สถาบันวิมุตตาลัย, ๒๕๕๓.

วิศิษฐ์ ศรีพิบูลย์. **มัทศจรรย์แห่งควอนตัมกับพลังจิตใต้สำนึก.** พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านนาสาวิท, ๒๕๕๓.

วาริญา ภาวภูตานนท์. **จิตวิทยาพุทธศาสนา.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชีวาภิวัฒน์, ม.ป.ป.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒.** กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์, ๒๕๔๖.

_____ . **พจนานุกรม ศัพท์ศาสนาสากล อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : บริษัท บอล พรินต์ติ้ง จำกัด, ๒๕๕๒.

ศิราพร ณ ถลาง. **ทฤษฎีคติชนวิทยา : วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

สมักร บุราวาศ. **พุทธปรัชญา : มองพุทธศาสนาด้วยทฤษฎีทางด้วยวิทยาศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศยาม, ๒๕๔๔.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. **รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

กราฟิควงศ์, ๒๕๒๖.

อำนาจ เจริญศิลป์, ผศ. **วิทยาศาสตร์กับศาสนา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งแสง, ๒๕๔๕.

Bhikkhu Bodi. **The Noble Eightfold Path: The Way to the End of Suffering**. 2nd ed.
Kandy Sri Lanka : Buddhist Publication Society, 1994.

Carus, Paul. **The Gospel of Buddha**. Illus' by O.Kopetzky. Forth Printed. New Delhi :
National Book Trust, India, 1975.

Cheetham, Eric. **Fundamentals of Mainstream Buddhism**. Messachusetts: Charles E.
Tuttle Company, Inc., 1994.

Dayal, Har. **The Bodhisattva Doctrine**. Delhi : Motilal Banarsidass, 1975.

Dhammapitaka, Phra. (P.A. Payutto). **Thai Buddhism in the Buddhist World**. Seventh
printing. Thailand : Sahadhammaika Ltd., 2001.

Edwin Arnold, Sir. **Light of Asia or The Great Renunciation**. Boston: Routledge & Kegan
Paul Ltd., 1978.

Ericker, Clive. **Buddhism**. Illinois : NTV/ Contemporary Publishing, 1995.

Grim, George. **The Doctrine of The Buddha: The Religion of Reason and Meditation**.
Delhi: Motilal Banarsidass, 1982.

Herold, A. Ferdinand. **The Life of Buddha**. tr. from the French by Paul C.Blum. Fifteen
Printing. Tokyo : Charles E.Tuttle Company, Inc., 1990.

Honer, I.B. **Woman Under Primitive Buddhism**. Delhi: Motilal Banarsidass Publishers
Private Limited, 1990.

Jayasuriya, W.F., Dr. **The Psychology and Philosophy of Buddhism**. 2nd ed. Malaysia:
Buddhist Missionary Society, 1976.

Kalupahana, David J. **A History of Buddhist Philosophy: Continuities and
Discontinuities**. USA.: University of Hawaii Press, 1992.

Murti, T.R.V. **The Central Philosophy of Buddhism: A Study of Madhyamika System**.
New Delhi: Munshiram Manoharlal Publishers Pvt.Ltd., 1998.

Ñānamoli, Bhikkhu. **The Life of the Buddha According to the Pali Canon**. Third Edition.
Sri Lanka : Karunatne & Son Ltd., 1992.

Narada. **The Buddha and His Teachings**. Fourth Edition. Malaysia : Buddhist Missionary
Society, 1988.

Nelson, Water Henry. **Buddha : His life and His teachings**. Originally published :
Gautama Buddha. London : Luzac Oriental. Printed in the United States of

America, 1996.

Potter, H. Karl. **Encyclopedia of Indian Phillosophies**. Volume VIII. Buddhist Phillosophy from 100 to 350 A.D. Delhi : Motilal Banarsidass, 1999.

Rahula, W. Venerable, Dr. **What the Buddha Taught**. Thailand : Haw Trai Foundation Bangkok, 1999.

Ryomin, Akizuki. **New Mahayana Buddhism for a Post-Modern World**. Tr. by James W. Heisig & Paul L. Swanson. Berkeley, California: Asian Humanities Press, 1990.

Saddhatissa, H.,M.A.,Ph.D. **The Life of the Buddha**. London : George Allen & Unwin Ltd., 1976.

Sangharakshita. **A Survey of Buddhism: Its Doctrines and Methods through the Ages**. 6th ed. London: Tharpa Publication, 1987.

Takakusu, Junjiro. **The Essentials of Buddhist Phillosophy**. Delhi : Motilal Banarsidass, 1998.

Victor A. Gunasekara, Dr. **Basic Buddhism: A Modern Introduction to The Buddha's Teaching**. 3rd ed. Sri Lanka: BuddhaSasana Home Page, 1997.

William, Paul. **Mahayana Buddhism: The doctrinal foundation**. London and New York: Routledge, 1989.

Wong, Jeantee . **Buddha : His life and teachings**. New York: Crescent Books, (n.d.).

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

โปรแกรม CD-ROM พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยผู้เรียน

- ๑.๑ นิสิตตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินผู้สอนและประเมินรายวิชา
- ๑.๒ ให้ข้อเสนอแนะผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามที่ผู้สอนทำเป็นช่องทางสื่อสารกับนิสิต
- ๑.๓ การสนทนากลุ่มระหว่างอาจารย์และนิสิต

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

- ๒.๑ สังเกตนิสิตในขณะที่สอน
- ๒.๒ ผลการเรียนรู้ของนิสิต
- ๒.๓ การทวนสอบผลประเมินการเรียน

๓. การปรับปรุงการสอน

- ๓.๑ ปรับปรุงจากผลการประเมินการสอน

๓.๒ หาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน
๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา ๔.๑ ในระหว่างบรรยายได้มีการสุ่มถามรายบุคคล ๔.๒ สอบถามนิสิตในการเรียนการสอนหลังจากสอนแล้วเสร็จ ๔.๓ การตรวจงานนิสิตเกี่ยวกับกระบวนการเขียนรายงาน
๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา - นำผลคะแนนจากการทำรายงาน และผลจากการสอบถามความคิดเห็นของนิสิตมาสรุปผลและพัฒนารายวิชาก่อนการสอนในภาคการศึกษาหน้า

(ดร.สมเดช นามเกตุ)
 อาจารย์ประจำวิชา
 ...../...../.....

(พระราชรัตนาลงกรณ์,ดร.)
 อาจารย์ประจำหลักสูตร
 ...../...../.....

(พระครูปัญญาธรรมานุกิจ)
 ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์หนองคาย
 ...../...../.....